

Guía Docente				
Datos Identificativos				2016/17
Asignatura (*)	Socioloxía política	Código	615G01304	
Titulación	Grao en Socioloxía			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencia Política da Administración			
Coordinación	Ruano Gomez, Juan de Dios	Correo electrónico	juan.de.dios.ruano@udc.es	
Profesorado	Ruano Gomez, Juan de Dios	Correo electrónico	juan.de.dios.ruano@udc.es	
Web	www.sociologia.udc.es/es			
Descrición xeral	A razón de ser desta asignatura é introducir ao alumnado nas principais cuestións que son campo de estudo da socioloxía política (análise da política no seu contexto social), considerado desde un punto de vista multidisciplinar, que se ocupa das relacións entre a sociedade, prestando especial atención a aqueles temas que en función das cambiantes circunstancias da realidade teñan maior actualidade. O obxectivo non é só a transmisión de coñecementos senon que tamén se pretende transmitir habilidades e capacidades (de adaptación, de búsqueda de información, de sistematización de ideas, etc.) e trasladar ao alumnado unha actitude analítica, de entendemento e respecto, tanto no que se refire aos contidos científicos como ás opinións que se emitan en clase a partir da discusión de diversos temas e feitos sociais.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A3	Introducción a la evolución de las sociedades contemporáneas y de sus movimientos sociales y políticos.
A8	Análisis de las transformaciones y evolución de las sociedades contemporáneas.
A10	Introducción a las teorías sobre el poder, la legitimidad y el Estado. Formas de organización política y su evolución histórica, con especial atención a los sistemas contemporáneos.
B3	Capacidad de análisis y síntesis.
B6	Comunicación oral y escrita en la lengua nativa.
B11	Compromiso ético.
B12	Trabajo en equipo.
B13	Razonamiento crítico.
B17	Motivación por la calidad.
B18	Creatividad.
B21	Aprendizaje autónomo.
B23	Iniciativa y espíritu emprendedor.
B24	Habilidades para contextualizar e identificar los actores clave en cada situación.
B25	Capacidades para relacionar los conocimientos de la sociología y de otras disciplinas afines.
B26	Capacidades en reconocer el carácter global y local de los fenómenos sociales.
B27	Capacidades en reconocer la complejidad de los fenómenos sociales.
C4	Desarrollarse para el ejercicio de una ciudadanía abierta, culta, crítica, comprometida, democrática y solidaria, capaz de analizar la realidad, diagnosticar problemas, formular e implantar soluciones basadas en el conocimiento y orientadas al bien común.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe			Competencias / Resultados do título
Coñecemento do desenvolvemento das sociedades a través das relacións sociais e, concretamente, das de domiñación e poder.	A3	B24	
	A10		

Comprensión do funcionamento das interaccións sociais na súa tradución á realidade política	A8 A10	B24	
Aplicación dos coñecementos e a súa comprensión ao estudio da realidade social e, concretamente, ao contexto político, tanto presente como pasado e futuro.	A8	B3 B24	C4
Análise de situacións e contextos sociopolíticos da realidade	A8	B3 B24	
Síntese dos factores e procesos que conformaron, conforman e poden conformar as diferentes situacións e circunstancias sociopolíticas	A8	B3 B24	C4
Avaliación dos contidos, aspectos, circunstancias, contextos, factores e procesos que se producen nas relacións sociais e dan como resultado as diferentes e múltiples situacións e escenarios sociopolíticos da realidade social.	A8	B3 B13 B24	C4
		B6	
		B11	
		B12	
		B17	
		B18	
		B21	
		B23	
		B25	
		B26	
		B27	

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1: Socioloxía Política	1.1. As relacións entre sociedade e política 1.2. O ámbito da socioloxía política 1.3. Principais cuestións 1.4. Evolución dos análises sociopolíticos 1.5. A multidimensionalidade da relación sociedade-política
TEMA 2: Estado, Nación e Globalización	1.1. A formación do Estado nacional e as transformacións históricas 1.2. A nación política e a nación cultural 1.3. O Estado-Nación e os nacionalismos periféricos 1.4. Entidades supranacionais: a U.E. 1.5. Globalización e interdependencia
TEMA 3: Democracia: antes e despois	1.1. A democracia e os seus retos 1.2. A élite corporativa e o poder político 1.3. O reaxuste das ideoloxías políticas 1.4. Cidadanía: Dereitos individuais e sociais 1.5. Relación entre Estado, sociedade civil e mercado 1.6. Opinión pública e medios de comunicación
TEMA 4: O Estado de Benestar versus o Estado Neoliberal	1.1. Orixe e evolución do Estado de benestar 1.2. Conflicto e sociedade pacificada 1.3. Novas estruturas emerxentes 1.4. Muller e Estado de Benestar 1.5. Envellecemento e migracións 1.6. Os servizos sociais

TEMA 5: Comportamento Político	5.1. Factores explicativos do comportamento político 5.2. Clase social e comportamento político: perda de relevancia 5.3. Outras variables 5.4. Liñas de división social 5.5. Comportamento político electoral en Galicia e en España
TEMA 6.: Participación política, acción colectiva e conflito político	6.1. As eleccións e o proceso de representación política 6.2. Factores da participación política 6.3. Vellos e novos actores 6.4. A relevancia actual dos partidos políticos 6.5. Os grupos de presión no ámbito local e global 6.6. Movimentos sociais e novas identidades 6.7. Acción colectiva e participación política 6.8. Conflictos políticos e violencia política
TEMA 7: Socialización e Cultura Política.	7.1. Concepto e procesos de socialización política 7.2. O papel da cultura política 7.3. Cultura política e cambio sociopolítico 7.4. As novas tecnoloxías da información e a opinión pública 7.5. A mediatización da vida pública
TEMA 8. Cambio Social e Cambio Político	8.1. Conflictos Norte-Sur, Terceiro-Primeiro Mundo 8.2. A loita polos recursos naturais e os límites da natureza 8.3. Conflictos étnicos e conflitos relixiosos: choque de mentalidades 8.4. Gobernanza e Globalización

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	B11 B17 B18 B21 B23 B25 B26 B27 C4	2	2	4
Lecturas	A8 A10 B3 B13 B25 B26 B27	0	20	20
Recensión bibliográfica	B3 B6 B13 B17 B18 B26 B27	0	6	6
Sesión maxistral	A3 A8 A10 B24 B25 B26 B27 C4	15	20	35
Traballos tutelados	A3 A8 A10 B3 B11 B12 B13 B17 B18 B21 B23 B24 B25 B26 B27 C4	3	12	15
Estudo de casos	A3 A8 A10 B3 B6 B11 B12 B13 B17 B18 B21 B23 B24 B25 B26 B27 C4	10	10	20
Presentación oral	A3 A8 A10 B3 B6 B11 B12 B13 B17 B18 B21 B23 B24 B25 B26 B27 C4	15	10	25

Discusión dirixida	A10 A8 A3 B3 B6 B11 B13 B18 B21 B24 B25 B26 B27 C4	15	0	15
Saídas de campo	A10 C4	7	0	7
Proba de ensaio	A3 A8 A10 B3 B6 B11 B13 B17 B18 B24 B25 B26 B27 C4	2	0	2
Atención personalizada		1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	
Lecturas	Tanto para a realización do traballo teórico práctico, como para a parte de discusión e participación en clase son necesarias unha serie de lecturas, con especial referencia ó manual básico explicitado na bibliografía da asignatura
Recensión bibliográfica	
Sesión maxistral	Explicación por parte do profesor dos contidos teórico/prácticos xerais, máis suliñables e necesarios para comprender a socioloxía política e para levar a cabo o traballo de investigación.
Traballos tutelados	Para a elaboración do traballo de investigación, establécense partes, entregas e titorías específicas, de xeito que a parte práctica da asignatura consistirá basicamente no desenvolvemento destas titorías. Todo o alumnado deberá pasar por elas, tanto para ir conformando os contidos das diferentes partes da investigación principal como para facer as entregas das diferentes partes da mesma, segundo o calendario que se determine. Ditas partes son: proxecto, marco teórico, parte empírica, análises e conclusións. Esta partes entregaranse perante correo electrónico
Estudo de casos	Nas sesións maxistras se traerán a colación casos e exemplos de situacións e circunstancias sociopolíticas que sexan de interese, sobre todo desde o punto de vista didáctico. Con elo se pretende lograr o interese por parte do alumnado, así como a súa participación. Ademais, servirán de exemplo tamén para a aportación na parte empírica do traballo por parte do alumnado.
Presentación oral	
Discusión dirixida	Trátase de levar a cabo debates nas clases sobre temas da realidade social política, requeríndose a participación e o interese do alumnado. Tanto na fase expositiva da asignatura como na parte de traballos titorizados ou da propia investigación a levar a cabo o debate, tanto particularizado como colectivo, se plantexa como unha ferramenta pedagóxica moi útil. Nesta parte da asignatura tamén se procura fomentar o traballo e espírito de equipo, noutras palabras, desenvolver a chamada intelixencia social; de xeito que o alumnado poda ver por sí mesmo as vantaxes de xuncir esforzos, fronte á empresa individual. Para acadar isto, así como para o conxunto da asignatura, se presenta o contido referido á parte práctica, no que tamén resulta fundamental a discusión dirixida, tanto nas clases como nas titorías. Polo tanto, a asistencia e participación estímense fundamentais no plantexamento da asignatura. Un dos obxectivos principais de calquera plantexamento didáctico debería conseguir a máxima implicación posible por parte do alumnado. E uns bos indicadores da mesma son, sen dúbida, a asistencia e a participación dos alumnos no desenvolvemento das clases, no ensino e na aprendizaxe. Por un lado, unha asistencia non coercitiva, senón acadada a traveso de despertar o interese e, polo tanto, o seguimento voluntario da asignatura. Asimesmo, a participación tamén supón un valor a fomentar e acadar no desenvolvemento destas clases, que os alumnos participen, ben facendo preguntas, debatindo, pedindo máis información, nas titorías, etc. En definitiva, estamos a falar da importancia que ten o traballo participativo do alumnado nas clases.
Saídas de campo	
Proba de ensaio	

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Traballos tutelados Estudo de casos	A realización dos traballos, tanto por partes como a investigación final, requiren asistencia e titorías para orientar e acordar os contidos e obxectivos. En concreto, estamos a falar da axuda na elección do traballo de investigación, asesoramento en canto a fontes de información, consellos prácticos para a obtención de información primaria, supervisión dos tempos de entrega e de realización do traballo de investigación, etc. Asimesmo, parte do tempo das clases maxistras se adicará a responder ás preguntas, dúbidas e demais cuestións do alumnado.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	A3 A8 A10 B24 B25 B26 B27 C4	Tanto a asistencia, como o interese e a participación en clase serán avaliadas, así como a asunción e reflexo dos contidos explicitados no traballo de investigación	0
Traballos tutelados	A3 A8 A10 B3 B11 B12 B13 B17 B18 B21 B23 B24 B25 B26 B27 C4	De cara ao proxecto a investigación final, establécense unha serie de fases ou etapas de traballos tutelados, que deberán informarse ao profesor e entregarse dacordo ao calendario establecido a este efecto. Estas fases e/ou partes son: proxecto, marco teórico, parte empírica, análise e conclusións. As entregas periódicas das diferentes fases e partes do traballo de investigación terán carácter obrigatorio e serán tidas en conta á hora de avaliar o seguimento e cumprimento de ditos prazos de entrega.	15
Lecturas	A8 A10 B3 B13 B25 B26 B27	Servirán e serán tidas en conta na avaliación da parte teórico do traballo, así como na de participación	0
Discusión dirixida	A10 A8 A3 B3 B6 B11 B13 B18 B21 B24 B25 B26 B27 C4	En todo o proceso de desenvolvemento da asignatura, e sobre todo de cara a avaliar o interese e participación do alumnado, así como a súa contribución ao enriquecemento de contextos propicios de aprendizaxe, estudo e traballo.	5
Estudo de casos	A3 A8 A10 B3 B6 B11 B12 B13 B17 B18 B21 B23 B24 B25 B26 B27 C4		15
Recensión bibliográfica	B3 B6 B13 B17 B18 B26 B27		20
Saídas de campo	A10 C4		0
Presentación oral	A3 A8 A10 B3 B6 B11 B12 B13 B17 B18 B21 B23 B24 B25 B26 B27 C4		30
Proba de ensaio	A3 A8 A10 B3 B6 B11 B13 B17 B18 B24 B25 B26 B27 C4		15

Observacións avaliación

Ao ser dous Grupos, cada Profesor complementará a metodoloxía de desenvolvemento e avaliación da asignatura.

Esta asignatura está plantexada para ser cursada presencial e participativamente, xa que a súa avaliación na convocatoria ordinaria pretende ser o máis integral posible (coñecementos teóricos adquiridos, traballo práctico ou habilidade técnica, interese, actitude, etc.). De ahí que a asistencia e a participación sexan tidas en conta á hora da avaliación.

A avaliación baséase sobre todo na elaboración dun traballo teórico-práctico. Sendo a participación, o interese mostrado e a asistencia ou outros pilares da asignatura.

O traballo poderá facerse individual ou colectivamente, avaliándose o mesmo en base ao número de autores, segundo á ponderación correspondente.

Entenderase por avaliación suficiente para superar a asignatura na súa primeira convocatoria ordinaria obter un 50% entre as metodoloxías descritas.

Esta avaliación é específica para a primeira convocatoria ordinaria da asignatura, é dicir, aquela constituída por unha avaliación continua.

Para o resto de convocatorias haberá unha proba escrita ou examen, no que ademais dos contidos teóricos se inclúe un soposto de carácter práctico.

O traballo participativo so será válido para a primeira convocatoria e a súa correspondente avaliación continua.

Para o resto de convocatorias que non sexan á primeira ordinaria, non se gardan puntuacións nin traballos ou probas anteriores.

Fontes de información

Bibliografía básica

- Campillo, Antonio (2008). El concepto de la política en la sociedad global. Barcelona: Herder
- Luhmann, Niklas (2014). Sociología Política. Madrid : Trotta
- Dowse, Robert E. y John A. Hughes (1990). Sociología Política. Madrid: Alianza
- Rousseau, Jean-Jacques (1992). El contrato social. Madrid: Espasa Calpe
- Machiavelli, Niccolò. (2003). El príncipe. Madrid: Espasa
- Sesma Landrín, Nicolás (2010). Antología de la Revista de Estudios Políticos. Madrid: Publicaciones BOE
- Arendt, Hannah (1997). ¿Qué es la política?. Barcelona: Paidós
- Duverger, Maurice (1990). Introducción a la política. Barcelona: Ariel
- Bottomore, Tom (1982). Sociología política. Madrid: Aguilar
- Horowitz, Irving L. (1977). Fundamentos de sociología política. México: Fondo de Cultura Económica
- Judt, T y Snyder, T. (2012). Pensar el siglo XX. Madrid: Taurus
- Michels, Roberto (2006). Introducción a la sociología política. Granada : Comares
- Piketty, Thomas (2014). El capital en el siglo XXI. México: Fondo de Cultura Económica
- Marx, Karl (1994). El capital: crítica de la economía política. Madrid: Siglo XXI
- Benedicto, J. y Morán, Mª L. (eds.) (1995). Sociedad y Política: temas de Sociología Política. Madrid: Alianza Universidad
- Weber, Max (2012). El político y el científico. Madrid, Alianza Editorial
- Freud, Sigmund (2010). El malestar en la cultura. Madrid, Alianza Editorial
- Durkheim, Emile (2014). Las formas elementales de la vida religiosa. Madrid, Alianza Editorial
- Canetti, Elías (2013). Masa y poder. Madrid, Alianza Editorial
- Marx, Karl (2013). El dieciocho Brumario de Luis Bonaparte. Madrid, Alianza Editorial
- Michels, Robert (2010). Los partidos políticos. Buenos Aires, Amorrortu

Bibliografía complementaria	- Attali, J. (2007). Breve historia del futuro. Barcelona: Paidós - Crouch, C. (2004). Posdemocracia. Madrid: Taurus. - Dahl, R.A. (2002). La democracia y sus críticos. Barcelona: Paidós - Delgado, I y López Nieto, L. (2008). Comportamiento político y Sociología Electoral. Madrid: UNED. - Tilly, Ch. (2009). Movimientos Sociales 1769-2008. Barcelona: Crítica - Touraine, A. (2009). La Mirada Social: Un marco de pensamiento distinto para el siglo XXI. Barcelona: Paidós. - VV.AA. (2012). Informe sobre la democracia en España 2012. Madrid: Fundación Alternativas - VV.AA. (2011). Atlas de las civilizaciones. Madrid: Le Monde Diplomatic-UNED - Conrad, J. (2015). El corazón de las tinieblas. Barcelona: Penguin Random House Grupo Editorial - Saramago, J. (2004). Ensayo sobre la lucidez. Madrid: Alfaguara - Muñoz Molina, A. (2014). Beltenebros. Barcelona: Seix Barral - Vargas Llosa, M. (2016). Cinco esquinas. Madrid: Alfaguara - Orwell, G. (). 1984. - Chaves Nogales, M. (2007). El maestro Juan Martínez que estaba allí. Barcelona: Libros del Asteroide Para máis información: - Bouza, F. (2010): Política; en Informe Galicia 2010. Santiago de Compostela. Tempos Novos. - Cárdenas Gracia, J. F. (1992): Crisis de legitimidad y democracia interna de los partidos. México, FCE. - Castells, M. (2009): Comunicación y Poder. Madrid, Alianza Universidad. - Dahl, R.A (2010): ¿Quién gobierna?. Democracia y poder en una ciudad estadounidense. Madrid, CIS-BOE. - Khanna, P. (2008): El segundo mundo: Imperios e influencia en el nuevo orden mundial. Barcelona. Paidós - Jahanbeglo, R. (2007): Elogio de la diversidad. Barcelona. Arcadia - Judt, T (2010): Algo va mal. Madrid, Taurus. - Maalouf, A. (2009): El desajuste del mundo: Cuando las civilizaciones se agotan. Madrid, Alianza Universidad. - Montero, J.R., Gunther, R. y Linz JJ.(2007): Partidos Políticos: Viejos conceptos y nuevos retos. Madrid, Editorial Trotta- Fundación Alfonso Martín Escudero. - Navarro, V. (dir.) (2009): La situación social en España/III. Madrid. Biblioteca Nueva-FLC. - Parés M. (2009): Participación y calidad democrática. Barcelona Ariel-Generalitat de Catalunya. - Rego, E. (2010): Benestar, en Informe Galicia 2010. Santiago de Compostela, Tempos Novos. - Rosanvallon, P. (2010): La legitimidad democrática. Barcelona. Paidós. - Therborn, G. (2012): El Mundo: Una guía para principiantes. Madrid. Alianza Universidad. - Vallespín, F. (2000): El futuro de la Política, Madrid, Taurus

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Introdución á socioloxía/615G01103

Métodos e técnicas de Investigación social/615G01105

Introdución á ciencia política e da administración/615G01106

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías